

'גilio דעת אל אחינו המוסלמים כולם /
אל בוראך אל שריף [= הכותל] הינו חלק מסגד אל אקזה המבורך -

מאת ועדת ההגנה על הבוראך הקדוש בירושלים (נובמבר 1928)	95
'תמונה וינוגרד' (עם הסברים בערבית)	102

איגרת מאת 'הוועד הלאומי לכנסת ישראל בארץ ישראל'

אל עדת המוסלמים בארץ ישראל (נובמבר 1928)	105
--	-----

תכתובה בין מנחם אוסישקין והרב קוק לבין גנאל לואי ג'ין בולס

בעניין הכותל המערבי (מאי 1920)	109
ביקור בכותל ומחשבות על ההר / מנחם אוסישקין (סוף תרפ"ט)	114
תודות	115
פתח	117

'מורה' כיפת הסלע ו'תמונה משה מורה'
כרייה אחורית

דזוקא מושם שאנו נתונים כיום בתוך פקעת דעתות בנושא הר הבית – בין ישראל לעמים ובתוך מחנה ישראל – ראוי להפנות את המבט לאחרו, בשהתנועה הציונית בת שלושים בערך, ועוד כעשרים שנים אשר אין מדינה יהודית.

בונתי לפרטות תרפ"ט, אשר לדברי העربים הן ניצטו לא כמתקפה על היישוב היהודי אלא כ מגנה מפניו, שהרי ברור כי דבקותם של היהודים בכותל המערבי – שעמד אז במקדש כל העניין – אינה אלא תחנת ביניים, אולי אחרונה, בטרם יטפסו ויעלו ממנה אל רום הר הבית...¹

וכור, שלחו הבריטים ארצתה לאחר המאורעות ועדת חקירה אשר צונתה על שם הייר' יודת שאור. הוועדה שמעה עדים משני הצדדים, שהיו מיוצגים עליידי עורך דין, גיבשה את מסקנותיה על פי דרכה – ומסקנות אלה תחינה מהוצע לגדרי חיבור זה, שלא יעסק במנטור הבריטי ובהתנהגותו כלפי יהודים וערבים, אלא רק ודזוקא בזיכוי בין שני הצדדים הללו.

הויכוח הזה באשר להר הבית – או כפי שהוא "ארוז" תחת כותרת: "המקומות הקודשים" – התגלה במהלך דיוני הוועדה, נפרש בכל יפעתו, והריהו כתוב על ספר הפרוטוקולים שלו.² ביחס התמקד הויכוח בניתוח משמעותן של

¹ לאחרונה ראה אור ספרו של הל כהן על הפרעות – 'תרפ"ט / שנת האפס בטסוכו היהודי עברי', הוצאה כתר 2013. לubahודה זו נמצachte בעקבות ספרו, המסביר בהרחבה הרבה את זווית המבט הערבית-מוסלמית על הסכנה שבתקומות המפעל הציוני – כמו גם הסכמה המרחתה על אל אקזה – כרען לדוח לתפקידם ויישובם יהודים, להרוג בהם 133 ולפצע מאות.

תודתי מסורתה להלל על שישע לי בתקור, וכל שאומר כאן על הספר הוא זה: מעולם לא זכו העربים לעורך דין ודובר ערבית. רהוט, בקי ומענין להל כהן...

² פרוטוקול רשמי מלא של דיוני הוועדה נדפס בשני כרכים, ונוסף לו כרך שלישי של מפתח מפורט, תחת הכותרת: Palestine commission on the disturbances: of August 1929

יצא גם ספר בערבית על מהלך הדיונים – שאינו פרוטוקול אלא רצף דיוחי העיתונות – תחת הכותרת: 'וועדת החקירה: דין וחשבון מלא מעבודות ועדת החקירה הפרלמנטרית בירושלים החל מיום 24 באוקטובר 1929'.³

כל ציטוטי העדויות בחיבור זה תורגמו מספר הפרוטוקולים האנגלי הנ"ל, והഫניות הן לעמודיו וסעיפים.

- מיללים הבאות בין סוגרים רבים הינם תמיד **משל** (י"ע),
לייגר בהירות או לתוספת פירוט.
- שלוש נקודות מרוחקות – בתוך ציטוטים – מציניות פסיחה על מילים או משפטים.
- ראשית התיבות אצ"מ = ארכיוון ציוני מרכז.

המוסלמיות שאינן ערביות.⁵ בקמיסד הציוני היה חשש גדול שמא 'תתחיל ההציג מהדרש' והלו ילבו את אש הסתה – בניצוחו של חג' אמין – נגד היישוב וה坦נווה הציונית, על כי לוטשים הם עניינים אל חרם אישריף. על כן ענד ד"ר חיים ארלווזרוב – ראש המחלקה המדינית בסוכנות היהודית – ניסה להקדים תרופה, ופרסם במסיבת עיתונאים הודעה מיוחדת, ארכאה ומפורטת, בסוגיות יחסא של התנווה הציונית למוקומות הקדושים המוסלמיים בארץ ישראל.⁶

בשנת 1937 – במהלך המרד הגדול – הדיחו הבריטים את חוסיני מתפקידו, הוא ברח לשוריה ולכון והמשיך ממש בתפקידו אריסטי נגד היהודים והציונות. בשנת 1941 ברח מעריך לגורמניה, שם היה שותף לפעולות נגד היהודים אירופaea במחلكתו של אдолף אייכמן, ביפויו לכיבוש ארץ ישראל בידי צבא גרמניה. באותה שנה גם נפגש עם הטילר, וזה הבטיח לו כי מטרתו היא חיסול היהודים החיים במרחב הערבי. בזיכרונו הוא כתוב כי "אחד התנאים שלנו לשיתוף פעולה צבאי בין העברים לבין גרמניה היה מתן יד חופשית לחיסול היהודים בפלשתינה ובמדינות ערב אחרות".

chosinyi נכלא כפושע מלחמה אך האלילה להימלט (1946) עבר למצרים וחזר לפועלות, לרבות מתן הוראות לבנופיות שלחמו נגדנו במהלך המלחמת העצמאית. הקמת אש"ף (1965) גרעה הרבה מכוחו, הוא ניסה לחברו אל בית המלוכה האשימי ואך ביקר בירושלים (1966). מת לבסוף בביירות בשנת 1974, ומדינת ישראל דחתה את בקשו ליקבר בירושלים.

⁵ הקונגרס המוסלמי נפתח ביום 6 בדצמבר 1931, ונמשך עשרה ימים.

⁶ חיים (ויקטור) ארלווזרוב נולד באוקראינה (1899) ומשפחתו עברה לגרמניה בעודו ילד. בגרמניה היה מראשי 'הפועל העעיר', וכתב בעממי כי הבית הלאומי ייכן רק בשיתוף פעולה עם העם היהודי. בשנת 1924 הוא קיבל תואר דוקטור מאוניברסיטת ברלין, ועלה ארצאה (שהוא כבר חבר בוועד הפועל הציוני).

ארץ היה ארלווזרוב לאחד ממנהיגי מפא"י, והוא מקורב לויזמן. בשנת 1931 נבחר למנהל המחלקה המדינית של הסוכנות היהודית. תחילת בנה קשרים והבנות עם ראשי הממשלה הירושט, אך במהלך הזמן התאכזב ובא למסקנה כי יש לחתור להקמת המדינה גם במלחו התאנשנות עם הבריטים.

ש תמוןנות, אותן הגיעו לוועדה נציגי הצד הערבי – המופתי, חג' אמין אל חוסיני, וudgeים נוספים דיברו עליו באירוע – ועורכי דין מיצו מלהן את הוכחות למזימות היהודים, החומדים להם את הר הבית וمتכננים לבנות בו את היכלים במקום כיפת הסלע. ואולם, בחיבור זה לא ננתח באופן סדר את טיעוני הצדדים בפני אותה ועדה – אם כי נצטט מהם ונתיחס אליהם בהערות – אלא נבחר לנו דרך אחרת.³

זהו המקום להדגש כי עיקר ענייני בעובדה זו – בכל הקשור לצד היהודי – הוא בניתו עמדתה של התנווה הציונית ביחס להר קודשנו. התנווה הציונית נתלה לה חרות לדבר בשם האומה, ונוכל להוסיף ולומר שאכן היא היא 'האם החוקית' של מדינת ישראל הדאית. הדברים שנלמד כאן הריהם מבט אל תוך מבחנה כאשר אך מתחילה הרקמה להתחות וללבוש צורה – או כנסות משפטנים: כל פרשת היחס אל הר הבית 'בקלייפט אגו'. עם זאת, אגב ניתוח התכוונות, ייגע הדיון גם ביחסו של 'הישן' אל מקום בית מקדשנו.

ובכן, הנה נציג את הדרך בה נצדע:
בסוף שנת 1931 – שנתיים ורביע לאחר הפרעות – כינס המופתי, חג'

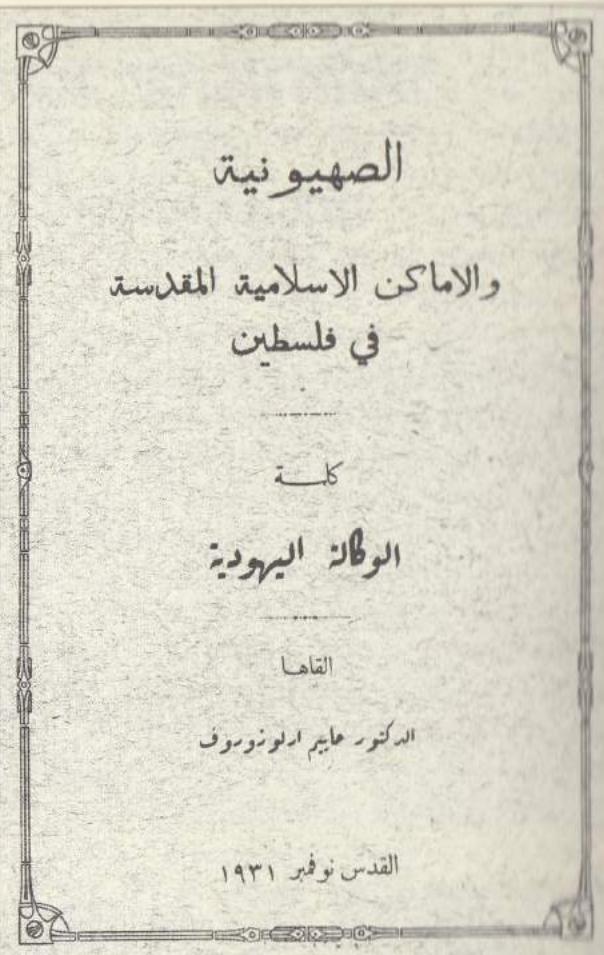
אמין אל חוסיני,⁴ וuidah כל אסלאמית (או 'קונגרס אסלאמי') במסגד אל-אקצא, והזמננו אליה מאה יהודים נציגים מכל ארצות ערב ומן הארץות

³ שלוש סיבות עיקריות הביאו לכך: האחת – עצם המסדרת הדינית של שני צדדים נציגים בפני "שפט" אשר כוח ההכרעה בידו, ושני הצדדים מבקשים להתוו את לבו אליהם, היא מסקנת מאולצת הגורמת להטיה כלשהו – גدول או קטנה – בטיעוני הצדדים. עדיף אפוא לחפש מסדרת דינית חופשית ו'נקיה' יותר, ודומה שמצוינו זאת כפי שנראה להלן. שנית – עיקר התייחסות הצד היהודי ציוני לעניין הר הבית ולתמונה הנ"ל באהה מפני עורך הדין סר בויד מריבן אשר יציג את הסתדרות הציונית. הוא השתדל לעשות את מלאכתו נאמנה על ידי דרכו, אך בהיותו נוצר לו נוכל "לחיות מפיו", ועדיף לחפש התנטאות מוקנית של דבר יודי-ציוני (כלהלך). שלישיית – על אף שפרקוטול דיווני הועודה מצוי לפניינו, כאמור, הרו תיק המוצגים שהוגשו לה נעלם ואינו, ולא הצלחתי לאתרו. לכן מבנים אנו את תיאור התמונות הנ"ל, אך איןנו צופים בהן. גם פג זה ניתן לתיקון, ולהלן נזהה בתמונות ונוכל לדון בהן מפרקאה עין.

⁴ חג' אמין אל-חוסיני ירש את משות המופתי של ירושלים מבאבי ומאחיו שכיהנו בה לפני. הוא התמנה לתפקיד, בסיוון פעל של הרברט סמואל, בשנת 1921. בראש המועצה המוסלמית העלונה הוא ריכז סמכויות וכיספים רבים, ובכשרו הנואם שלו שלחב המונחים נגד הקמת הבית הלאומי לעם היהודי בארץ ישראל. הוא עוד וגד ניצל את גלי הפרעות נגד היישוב היהודי – פרעות תרפ"א (1921) ביפו, פרעות תרפ"ט (1929) בירושלים, בחברון ובמקומות נוספים, והמרד הערבי הגadol משנת 1936 עד 1939.

נוסח ההודעה בעברית ובאנגלית חולק לעיתונאים, ואROLZOOROV השיב לשאלותיהם בעל פה.⁷ במקביל – כנראה עוד לפני מסיבת העיתונאים – הוכן תרגום בערבית (בידי אליהו שפון), והודפסה חוברת דקה ב-5,000 עותקים תחת הכותרת: 'הצינות והמקומות האסלאמיים הקדושים בפלשתין / דברי הסוכנות היהודית, אשר נשא ד"ר חיים אROLZOOROV / ירושלים, נובמבר 1931'.⁸ החוברות נשלחו לכל מקום אפשרי – לנציגויות ערביות ולשליטים בארץות המורח התקון, لأنשי דת, לאנטלקטואלים שונים ופעילים מדיניים, לציריהם שהגינו אל הוועידה האסלאמית הנ"ל, למערכות עיתונאים ולפועלים יהודים ברוחבי הארץ, כדי שיחילקו לשכניהם העربים. ככל הידוע לי, הייתה זו הפעם הראשונה – אולי גם היחידה – בה דיברו ראשי הצינות אל העربים בשפתם, והסבירו באricות ובאופן סדור את עמדת התנועה הציונית באשר להר הבית.⁹ מכיוון שהוא מסמן יסודי ומונומך, מושלחנו של בר סמכתא במasad הציוני – הנטמרק גם על קודמוני – בחרכנו בו כדי ל'ייציג' את עמדת התנועה הציונית. הטקסט המלא של ההודעה מצורף לחיבור כנספה א' – וכן נסתפק בבחירה ציטוטים, אשר יבהירו מיד כי להתנגדותה של מדינת ישראל אל הר הבית – גם前世ם בא לדייה, גם מאז שהגישו לה אותו הצנחים על מגשدم זהב – ישנים שורשים רעויונים ומדיניים עמוקים, מוסמכים וקדומים' במנוחי ההיסטוריה הציונית.

הנה, נראה אפוא קטעים ממסמך אROLZOOROV, תחת הכותרת אשר בחרתי להציג מעליו.

- ... הבחרתי הבהיר היטב, כי בעניין הוועידה המוסלמית עליינו למעט ככל האפשר בריעש, בלי להסתיח את הדעת מהתפתחות העניינים'.
- * נושא ההודעה בעברית ובאנגלית מצוי בתיק אצ"מ 2109 S.25. הנוסח העברי מופיע בספריה הלאומית, מספר מס' 4565 V 834.
- 8 איזוגיה דקה מודפסת בכריכה האחורי של החוברת בעברית – היא נדפסה בדף 'בית אל מקץ'. זהו כינוי גנוב מבית מקדשנו שהערבים כבשו את מקומו בחורבנה, 'קדשווה' להם, ומשתמשים בו בשם לירושלים. וביתר מיקוד כינויו להר הבית ולכיפת הסלע. מיד נראה מהי משמעות המקדש לדידי של אROLZOOROV... אולי יש להוציא מכלל זה 'אגירת הסבירה' שהוגע הוועיד הלאומי לעربים בתחילת תרפ"ט, כמעט באותו נושא, ולהلن נתודע גם אל האגירת זאת.

בתחילת תחילת 1933, כשעלה היטלר לשטן, החל אROLZOOROV לבנות את תוכנית 'ה'הערה' (טרנספר) שתאפשר ליהודי גרמניה לעלות ארץ' עם חלק מרכושם – והותקף על כך קשות על ידי הרבייזונייסטים ותומכיהם. יומיים לאחר שובו מגרמניה – בليل שבת, 16 ביוני 1933 – הוא נורה למוות בידי שני אנשים בחוף ימה של תל אביב, כאשר טיל עמו סימה רעיהו.

מכאן התפתחה פרשת רצח אROLZOOROV עם מעיצרים וMESSAGES של טטבסקי, רוזבלט ואחימאיר, גור דין מות לטטבסקי שבוטל בבית המשפט העליון, מערבות פוליטית עזה, תלומה גדולה וסערת רגשות, שדומה כי לא נרגע עד עצם היום הזה...

על שמו של אROLZOOROV קרויים קיבוץ גבעת חיים, מושב ספר חיים, וכן קריית חיים ליד חיפה.

⁷ יומנו של אROLZOOROV ניתן לצפייה באתר 'פרויקט בן יהודה'. ביום ד', 18 בנובמבר 1931, רושם אROLZOOROV כך: "ההודעה לעיתונות נדפסה וחולקה בין העיתונאים לפני שהחילה המשיבה. הייתה פטור אפוא מלקראה באופןם והיה עליי אך לענות על כמה שאלות... כגון... הכנות להגשת תוכנית הוועידה המוסלמית.

זה לוחcir كان גם את הראיון שהיה לבאיכוב 'אג'יפטיאן גאנט' עם ... אבן אל-חוסיני. בתשובה לדברי העיתונאי שאל המופתי: 'הו אין הציונים מנסים להעביר לרשותם את שטח המקדש, המכיל או פסנדי עופר ומיקומות אחרים הקדושים ביותר למוסלמים? ...' הציונים דואים את מסגד עומר כמקדשهم, וכרכוש השיך להם". פהו הוסיף של ימים עבורה אשר עודנו טרי בזיכרונו של כל אחד - [חפזה לפרעות תרפ"ט] - לモתר להתעכב על תוצאות ההרס העוללות לצמות מתוך תעומלה השטנה הזאת.

עד דצמבר 1917, כחודש אחרי מתן הצהרת בלפור, אמר מר נחום

למעלה: נחום סוקולוב
למטה: חיים ויצמן

שנקוט - פיום נשיא הסתדרות הציונית והסוכנות היהודית ... את הדרישות הללו: "אנו יודעים כי ארץ ישראל מלאה מצבות ומיקומות קדושים קדושים לעולם הנוצרי, קדושים לעיטרלים, קדושים לנו לעצמנו. ארץ-ישראל היא הארץ אשר כל ריב זה אריך להיעלים מתוכה. אנו צורכים להרשות שם כאחים וללמוד שם לאחוב שיש את רעהו", ...

בלפור חודשים אחדים נסע ד"ר [חימס] זעפמן לארץ ישראל בתור ראש ועד ציוניים. ב-27 באפריל 1918 אמר: "העיר ירושלים חינה בענייני היהודים קדוש, מושבה זו ... יוכלים היהודים ליצור את רגשותיהם של אחרים, אשר אם יחת קדושה ירושלים. אין להם שום פעה לפניו באיזו מידה שהיא במקומות קדושים, אשר ענייני המוסלמים והנוצרים משאות אליהם ביראת הקבוד".

הצהרת הציונית הרשמית הראשונה שפין זה צלייח חבר הלאומנים נכללה בחומר שהוגש למועצה ביולי 1922. שם נופיע "הסתדרות הציונית מכחישה

מושא דבר הדוקטור

או:

ציונות ללא ציון

את העבודות המעוררות דאגה שנתקבלתה בזמן האחרון היא חידוש תעומלת הארץ ... המכונת ליצור את הרושם כאילו ישנו ניגוד דתי בין העולם המוסלמי והעם היהודי. ... הכרזת שהוצאה ביום האחרון מוסא כאום פחה אל-חוסיני מטעם הוועד הפועל היהודי, ואשר נתפרסם בעיתונות הערבית בשם "קריאת פלשתינה", מזכיר את מסגד אל-אקצא "אשר כיבושו הוא הבסיס שעליו בננו היהודים את תנועתם הציונית".¹⁰

וכן 'אל-ג'מעה אל-ערבייה'¹¹ מ-12 בנובמבר מגדר במאמר ראשי את שאיפת היהודים: "לבנות בארץ ישראל את ביתם הלאומי, לגרש את תושביה ולהקים בה מדינת ישראל ואת היכל שלמה על חורבות מסגד אל-אקצא". ...

¹⁰ מוסא כאום אל-חוסיני - אביו של עבד אל קדר שפקד על כוחות מזוינים ערבים ונחרג בקטל במלחמת העצמאות - עמד בראש הוועד הפועל היהודי. הוועד הוקם בשנת 1920 כדי להיאבק בהחלפת 'סן רמו' שסקרה את המנדט הבריטניה על מנת שתהייה אחרראית להגשנת הצהרת בלפור. בדריכי תעמולה ו宣传活动 פעל הוועד נגד היישוב ונגד העלייה, וניסה להטות את המדיניות הבריטית לטובות העربים. הוועד התפרק עם מותו של אל-חוסיני (1934). הוא נזכר ב"חילقت גדרי האומה הפלשתינית" בהר הבית, ולימים נקבע שם גם בנו עבד אל קדר (1948) (ונכדו פיסל חוסיני 2001), באישור ממשלת ישראל).

¹¹ 'אל-ג'מעה אל-ערבייה' היה למשנה הביטאון הרשמי של המועצה המוסלמית

- העלונה בראשותו של המופתי, חגי אמין אל-חוסיני.

השגרה. ... העולם [התורבותי] יודע ... כי כל הויכוח הזה הוא לגמרי מחוץ לשטח הממחשה והפעולה אשר בו מושכים מעיני הצעירות. לא הנושא החולני הזה מעסיק את התנועה הציונית [הדגשה שליל, י"ע], אלא מפעלי עלייה והתיישבות, השאיפה להכניס לארץ זו רוח חדשה של תרבות ומשק ... להשתמש בכל שעל אדמה להגדלת ברוכת הארץ, לקשור קשיי מסחר יידיזותים בין ארץ ישראל וארצאות הפורחות התקיכון. ברור שאין זה לטובת המוני העם של הארץות האלו, האיכרים והפועלים, אנשי המלאכה והמסחר, שעבודתנו תיתקל בחשתת איבת זו.

ובכן, כאמור, ניכור מוחלט. הר הבית איננו מעוניין כלל את התנועה הציונית, הוא לגמרי מחוץ לתחומה, וכל הטוען אחרת אינו אלא מסית, מחרחר מזון ומלחמה. את הקביעה הזאת אין ארלווזרוב מצמצם להיוות רק העמדה הציונית, אלא מרצה לעצמו לקבוע זאת בשם העם כולם, כשהוא מתגעל על הילו הباءים "ליצור את הרושם כאילו ישנו ניגוד דתי בין העולם המוסלמי והעם היהודי", ומתרעם על הסוברים כי היהודים מתחווונים "لتbow לעצם איזו זכות דעה בשאלות הנוגעות לשינוים או להנחתם [של המקומות הקדושים למוסלמים]"¹³.

שעופים רבות אני הוגה בשאלת: האם להאמין להם, לאורלווזרוב ולחבירו? האמנים הם בטוחים – עד הסրעפת – שדבר אמרת בפיים, או שמא להיפר: הם יודעים שהם משקרים, כי היכן שהוא – בוצע המוח, ב-DNA היהודי שלהם – צרווה שכועת "אם אשכחך", ומתנגנת התפילה "ונហיאנו ה' אל תהינו לציין עירך ברחה, ולירוחשלים בית מקדשך בשמהת עולם". אין לי חשובה מוחלטת לשאלת זו, היא Tossetat כבר מאה שנים, מגיעה – כמו מקל פקרוץ שליחים – מסוקולוב ומוויצמן עד משה דיין, ועד נתניהו ומריעו קוואליציה ובאוופוזיציה (להוציא כמה צדיקים שאינם משפיעים).

אבל האמת היא שאפ'על-פי שכן לי תשובה מלאה, בכל-זאת עולה התשובה שאליה: סוף-סוף יש לדון את הדברים הללו על-פי מה שהם – אנשי ציבור

שיופיעו אירוני ניתן לומר כי הרבנים המתפקידים לפועל הר הבית כי בסוגיה זו עליינו להיות כנטורי קורתא – לא לנ��ף אצבע ולצפות לנס ממשים – הרחיקו לכת: די שישיטו לנו כי בסוגיות ההר עליינו להחרות ולהחזק בדרכה של הצעירות החילונית הממוסדת...

בכל תוקף את הטענה, שהיהודים זוממים או זמכו בזמן מן הזמנים לפגוע, אף פגעה קלה שבקלות, במסורות ובמנהגים הדתיים של התושבים הבלתי יהודים של ארץ ישראל, או במקומות הקדושים להם. מעולם לא נעשה ניסיון לפגוע פגעה כזו. מעולם לא יעשה ולא יוכל להיעשות. ... [היהודים] דוחים בהתרממותם את הטענה המזיקה וחסורת היסוד, כאילו כוונתם היא להציג את גבולם של מקומות אלו או לתבעו לעצם איזו זכות זעה בשאלות הנוגעות לשミニותם או להנחתם".

לאחר המקרה המעציב על-ידי הכותל המערבי ביום היכיפורים – בעיצומה של התפילה ביום כיפור תרפ"ט הסירו הבריטים בכוח מחיצת הפרדה ברחבת הכותל – כנסעטו הרוחות בשאלת הכותל ... פרטם הוועד הלאומי מכתב גלו למוסלמי ארץ ישראל, שבו נאמר: "אנו מצהירים בכל תוקף ובתום לב, כי שום יהודי לא העלה מעולם על דעתו לפגוע בזכויותיהם של המוסלמים על המקומות הקדושים שלהם".¹²

תעמולת השטנה נמשכה והביאה למה שהביאה [הכוונה לפרעות תרפ"ט]. אולם כל מה שקרה לא חזיא את תנועתנו מהדרך שלhalbתה ... [חמשה שבועות לאחר הפרעות] פרסמה הסוכנות היהודית את ההצהרה הזאת: "מכיוון ששאייפות היהודים להבטיח את התנאים החברתיים לתפילה חופשית ובלי מופרעת על-ידי הכותל המערבי נתפרשו פירוש מסולף, כאילו כרוכה בהן כוונה להסיג את גבולי של שטח החרם, יש ברצונה של הסתדרות הציונית לחזור ולאשר את הצהרותיה ... המכירות בלי כל סייג והגבלה בחסינותם של המקומות הקדושים למוסלמים".

הנכם רואים אפוא כי מימי המלחמה העולמית ועד היום זהה נקבעו קו ברור בשאלת המקומות הקדושים, אשר לא סרנו ממנו כחוט

¹² מכתב זה פורסם בערבית ביום כ"ה בחשוון תרפ"ט (8 בנובמבר 1928), ונשלח לעריתונות, לפיעלים ציוניים בארץ, ולଓודים בערים וביבישובים רבים על מנת שייפיצוו בין שכיניהם הערבים; (כך על פי מכתבו הוועד הלאומי המצרי בתיקי אצ"מ 330/1, 329/1). המכתב נכתב בעקבות חוברת ארסית שהוציאה המועצה המוסלמית העלונה, ובבה נטען כי הכותל מהוות "קруш קפיצה" ליהודים לכיבוש הר הבית, בעוד אשר העמدة המוסלמית היא שהכותל (אל בוראך אל שריף) הינו חלק בלתי נפרד מהר הבית (מסגד אל אקצא המבורך), בחורבת זו פורסמה תמנת המזרחה אשר נראתה וננתה להלן. החוברת ומכתבו של הוועד הלאומי יבואו כנספח ג' וכנספח ד' לחיבור זה.

מושא דבר המופתי

॥ו: הפק על הפוך

מי קם אפוא לזעוק כנגד ארלווזרוב שsparkן הוא? – ניחשתם? לא ניחשתם? – אין אלה הערבים, "שומר מסגד אל-אקזה", גוף שהיה שופר וכלי תעומלה שחקשים לו המופתי, והשתמש בו כחלוץ לפני המועצה המוסלמית העלונה' שעוזר בראשה.

ובכן, חללו הזרעו והדפיסו חברה משליהם כנגד החברת המיתמת של ארלווזרוב, וחילקו מיד בין צירוי 'הكونגרס האסלאמי' בא-אקזה (כאמור, פדיאנבור 1931), לביל יתפתו לרגע לכמונות ההרגעה שלשלוחו להם הציונים.¹⁵ בפניה אותות ומופתים – רובם ככולם ממוקורות יהודים – מוכחים הושטתניים שאכן ואכן, לא ויתרו היהודים על תכניתם העתיקה. מעניין שאין הם פיזים לשאוב מן הבורות הקדומות – מן התורה, מן הנבאים והתפלות שבעל – אלא דזוקא מן הפעילות היהודית והציוונית בשנים אלה, כאמור: העניין הוא אקטואלי ולא ארכאי, והסקנה היא אמתית ומידית!¹⁶

החויפות בערבית נמצאת בספריה הלאומית. מספר מדף: AP 3021 מיד' שעל רקע הביתוי "אל הייל אל מזעום" – המקדש השקרי – אשר סיגלו הערבים פליפיטו שנים האחרונות, חשוב ומענין哉ין כי בכל הטיעונים הערבים באותה עזקה – בעל פה ובכתב – מעולם לא הוכח קיומו של מקדש ליהודים בהר הרים צבער הרחוק. אדרבה, הערבים מציגים כי אכן עמד שם מקדשים מכוחם – ואפילו שלושה (!) כללהן – אבל העבירות עברה למוסלמים מכוחם.

הזה קטע ממאמר של המופתי אשר נשלח לטיימס' הלונדיי כ"הסביר" לפרטות חוף'ם, לא פורסם, והכועצה המוסלמית העלונה הדיפה אותו בחוברת מיוחדת פאנטוםבר 1929, לקרأت בואה של ועדת החקירה:

שורט אל-שריף הוא רכוש מוסלמי זה שלוש-עשרה וחצי מאות, אלף בערך וחוץ נבנו עליו שלושה מקדשים יהודים ברציפות [כך!] – ולמופתי טהוריים]. המבנים שבתוור האתר המקודש, כולל הכתלים, הינט מוסלמיים – אינם מקובל להאמין שלוש שכבות האבן התחתונות של הכותל

המייצגים את האומה – וממילא אחרים הם כלפי, לשמור ולא לאמב בידים את היקר לה מכלול, את לו האמת, את השאייה הפנה, את החתירה והכיסוף לבנות שוב את הבית החרב, לחזות בשוב שכינתה' לציון. אנשי ציבור נידונים על פי עמדתם הציבורית הגלולה והמפורשת, לא על פי הgingi עמוק וgehilm לוחשות אשר הדבר מחייב ללבות את אישן ולהוכיח את ניחוח העשן.

ובכן – שקרים הם, בודאי. שקרים, בין אם יודעים הם זאת בעצמם (ואז הם שקרים בכללים אם יאמרו שאינם שקרים), ובין אם אין הם יודעים זאת (ואז הם 'שקרים תמידיים').

مائידך גיסא, לא נכח כי העמדה שהבייע ד"ר ארלווזרוב הייתה מקובלת בציבור, אל-ג'ונון – הא ראה שלא קם עליו איש בכספי וклиף – וזה אכן תעודת עניות גדולה לעם היושב בציון,¹⁴ שלא לדבר על מיליון הגולים, שעលיהם יש לנוCIDOU קושיא נוספת אחת לפחות.

¹⁴ מכל זה יש להזכיר את אורי צבי גרינברג ואת החוגים הקרובים לו, אשר קראו לתיר על הנגנת הציונות וראשי 'הישוב המאורגן', האשימו אותם בשאננות, בנימוכיניות ובחונפה לעربים, אשר הובילו לפרעות טרפס' ונמשכו גם אחרתן.

בקטגוריה זו – בספר הקטרוג והאמונה – האשים אצ"ג את ההנאהga (הם "הרוכלים") בגירוש המשיח משעריו הר הביתי. הנה שורות משירו' באזניILD אספר' אשר נכתב בסוף שנה תרע"ז, בין הפרעות דיזוני וודת שאו בין מועד הודיעתו של ארלווזרוב:

"הוא לא בא, הופיע... פגש הוא עף מעל לתחומות הדמים. ... / ועוד לחוף יפו הגיע... / והוא נעה פה קרובי... תינה פה... / אני שמעתי מצלג מבני הר אליו הר... / אך אל הר נר הבית לא בא... / הוא הגיע רק עד המבוא, רק עד ספר הפלכחות – ושם הרוכלים מצחוהו... / ויקבלו את פניו שם... בלבuge ובכחיש שפחתם העברית – – הרוכלים! ... אני שמעתי אין מה הגידוד: / שגית, בקהל. בקהל דור יש קזזה נשוגה, החהחה חזון שוא: מלכותירושלים... ה... / ובכל דור הבנו נק עומרדים על הסף לפלמד בינה לחזון השוגם: / ירושלים צריכה דוד עשר, שקי טבון ותקילון, ... לאכול ולשתות. / בלי מתקש אלהים על הר ובלי בס למילבנן דוד ובליל שלטי גבורים. ... / ולא רע כי ערב במרום הר ואנחנו בעמק – – בנתן. מהלך? //

(כל כתבי אצ"ג בהוצאת מוסד ביאליק, כרך ג', עמוד 44).